

Universitat Autònoma de Barcelona

Llicenciatura en Medicina - Facultat de Medicina

Pla d'Estudis: [509 – Llicenciat/ada en Medicina](#)

Assignatura: [29068 – Anatomia humana: cardiovascular i esplacnologia](#)

Itinerari de l'assignatura: [Primer curs. Primer Semestre](#)

Curs acadèmic: [2010 – 2011](#)

Crèdits: [12](#)

Coordinador de l'assignatura: [Josep Mª Domènech Mateu](#)

Departament de Ciències Morfològiques
Unitat d'Anatomia i Embriologia
Universitat Autònoma de Barcelona

SUMARI

PÀG.

PRESENTACIÓ	3
OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA	3
AVALUACIÓ	4
PROGRAMA TEÒRIC	4
SEMINARIS	5
PRÀCTIQUES DE DISSECCIÓ	6
BIBLIOGRAFIA RECOMANADA	7

PRESENTACIÓ

Assignatura troncal de primer quadrimestre de segon curs de la llicenciatura de Medicina.

Crèdits totals: 12 (teòrics 6,0 i pràctics 6,0)

Departament responsable de la docència: Departament de Ciències Morfològiques (Unitat d'Anatomia i d'Embriologia).

Coordinador de l'assignatura:

Prof. Dr. Josep Maria Domènech Mateu

Despatx M6-110. Telf. 93 581 19 24. E-mail: josepmaria.domenech.mateu@uab.es

Professors que imparteixen la docència teòrica:

Prof. Dr. Josep Maria Domènech i Mateu (Catedràtic d'Universitat)

Prof. Dr. Josep Nebot Cegarra (Titular d'Universitat)

Prof. Dr. Alfonso Rodríguez Baeza (Catedràtic d'Universitat)

Professors que imparteixen la docència pràctica:

Prof. Carlos J. Domínguez (Professor Associat)

Prof. Dr. Enric Macarulla (Professor Associat)

Prof. Dr. Josep Nebot (Professor Titular)

Prof^a. Marisa Ortega (Professora Associada)

Prof. Dr. Manel Roig (Professor Associat)

Prof. Francisco Soldado (Professor Associat)

Prof. Roberto Velez (Professor Associat)

Secretaria Administrativa: Unitat d'Anatomia i d'Embriologia. Despatx M6-111.

Tel. 93 581 18 74.

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA

PRIMORDIALS:

1. Conèixer acuradament l'anatomia del cor
2. Conèixer la organització descriptiva i topogràfica del sistema vascular
3. Conèixer la organització, l'anatomia topogràfica i l'anatomia descriptiva de l'aparell respiratori.
4. Conèixer la organització, la composició, l'anatomia descriptiva i l'anatomia topogràfica de tots els elements que componen l'aparell digestiu.
5. Conèixer la organització anatomoembriològica de tots els elements que componen el sistema urogenital.
6. Adquirir un coneixement teòric i pràctic de l'embriologia del cor, del sistema vascular, de l'aparell respiratori i de l'aparell digestiu.
7. Proporcionar una correlació de tots els sistemes estudiats amb la corresponent anatomia radiològica, especialment fent èmfasi en les tècniques de darrera generació (TAC, la recentment modalitat helicoidal, Resonància Magnètica ...)

SECUNDARIS:

1. Familiaritzar l'estudiant d'anatomia en el coneixement de la Nòmina Anatòmica Internacional.
2. Introduir a l'estudiant de l'assignatura en el maneig i bon ús de les tècniques de imatge.

AVALUACIÓ

NOTA FINAL = 65% EXAMEN TEÒRIC (test) + 35% EXAMEN PRÀCTIC

L'examen pràctic consistirà en el reconeixement dels diferents elements en preparats anatòmics, degudament assenyalats, i identificació d'estructures en radiografies convenientment retolades. Si escau es demanarà informació complementària tant de les peces, com de les radiografies.

PROGRAMA

PROGRAMA TEÒRIC

Cor. Morfologia externa i relacions
Cor. Morfologia interna. Cavitats: aurícules
Cor. Morfologia interna. Cavitats: ventricles
Cor. Esquelet fibrós i musculatura de treball
Cor. Sistema específic
Cor. Vasos. Artèries coronàries.
Cor. Vasos. Venes i linfàtics.
Cor. Innervació
Pericardi serós i fibrós
Cor. Embriologia. Període pre-morfogènic.
Cor. Embriologia. Període morfogènic
Cor. Embriologia. Histodiferenciació
Embriologia arcs aòrtics
Vascular: Artèria pulmonar
Vascular: Artèria aorta
Vascular: Artèria aorta
Vascular: Sistema carotidi
Vascular: Sistema carotidi
Vascular: Vena Cava superior
Vascular: Vena Cava inferior
Vascular: Vena àziga i conducte toràctic
Respiratori: Organització general
Respiratori/digestiu: Embriologia de l'intestí primitiu. Estomodeu. Proctodeu
Respiratori/digestiu: Aparell branquial. Embriologia boca i Fosses nasals
Respiratori: Embriologia laringe, tràquea, bronquis i pulmons. G1
Respiratori: Nas i sins paranasals
Respiratori: Nas 2
Respiratori: Laringe 1
Respiratori: Laringe 2
Respiratori: Tràquea i bronquis
Respiratori: Pulmons
Respiratori: Pleura i mediastí
Digestiu. Organització general
Digestiu. Boca 1
Digestiu. Boca 2
Digestiu. Llengua 1

Digestiu. Llengua 2 (Dents: autoaprenentatge)
 Digestiu. Glàndules salivals 1
 Digestiu. Glàndules salivals 2
 Digestiu. Esòfag (faringe, glàndules tiroïde, paratiroides i timus: autoaprenentatge)
 Digestiu. Anatomia funcional de la deglució
 Digestiu. (Cavitat peritoneal: autoaprenentatge). Fetge 1
 Digestiu. (Cavitat peritoneal: autoaprenentatge). Fetge 1
 Digestiu. Fetge 2
 Digestiu. Vies biliars
 Digestiu. Vies biliars
 Digestiu. Estómac 1
 Digestiu. Estómac 2
 Digestiu. Duodè pàncrees 1
 Digestiu. Duodè pàncrees 2
 Digestiu. Duodè pàncrees 3. Melsa
 Digestiu. Jejú i ili
 Digestiu. Cec i apèndix. Còlon 1
 Digestiu. Recte i conducte anal 1
 Digestiu. Recte i conducte anal 2
 Digestiu. Innervació ap. digestiu abdominopelvià i perineal i melsa. Dolor visceral i parietal referit.
 Digestiu. Sistema de la vena porta
 Urogenital. Embriologia urinari
 Urogenital. Embriologia genital
 Urinari. Ronyó
 Urinari. Urèters
 Urinari. Bufeta
 Urinari. Bufeta
 Urinari. Uretra
 Urinari. Uretra
 Genital masculí
 Genital masculí
 Genital femení
 Genital femení

SEMINARIS

SEMINARI I	Embriologia cardiovascular I
SEMINARI II	Embriologia cardiovascular II
SEMINARI III	Embriologia de l'aparell digestiu abdominopelvià i perineal
SEMINARI IV	Embriologia urogenital

PRÀCTIQUES DE DISSECCIÓ

1	CARDIO	Cor. Morfologia externa. Cavitats. Esquelet fibrós i musculatura de treball. Artèries i venes coronàries. Pericardi.
2	VASCULAR	Artèria pulmonar. Aorta. Sistema carotidi. Vena cava superior i inferior. Vena àziga i conducte toràcic.
3	RESPIRATORI	Nas i sins paranasals. Laringe. Tràquea. Bronquis. Pulmons. Pleura. Mediastí.
4	DIGESTIU I	Casos problema anatòmics, Anatomia descriptiva, topogràfica i clínica, Radiologia anatòmica. Casos problema plantejats: Tumoració maligna glàndula paròtida, abscess de la terra de la boca. Referències anatòmiques: Cavitat oral, dents, llengua, glàndules paròtides, submaxil·lars i sublinguals.
5	DIGESTIU II	Casos problema anatòmics, Anatomia descriptiva, topogràfica i clínica, Radiologia anatòmica. Casos problema plantejats: Neoplàsia de l'orofaringe, Nòdul tiroïdal. Referències anatòmiques: Faringe, esòfag cervical, glàndula tiroide, glàndules paratiroides, timus.
6	DIGESTIU III	Casos problema anatòmics, Anatomia descriptiva, topogràfica i clínica, Radiologia anatòmica. Casos problema plantejats: Neoplàsia maligna de la via biliar (ili hepàtic). Neoplàsia maligna gàstrica. Referències anatòmiques: Esòfag abdominal, estómac, duodè, fetge, melsa i pàncrees
7	DIGESTIU IV	Anatomia topogràfica de la cavitat peritoneal: Identificació "in situ" de les vísceres, mesos i espais.
8	DIGESTIU V	Casos problema anatòmics, Anatomia descriptiva, topogràfica i clínica, Radiologia anatòmica. Casos problema plantejats: Neoplàsia de colon sigmoide. Neoplàsia del recte pelvià. Referències anatòmiques: Jejú, ili, colon, recte, conducte anal.
9	DIGESTIU VI	MODALITAT ON LINE. Casos problema anatòmics, Anatomia descriptiva, topogràfica i clínica. Casos problema plantejats: Perforació duodenal, Tumoració del pàncrees, Hernia hiatal, Apendicitis aguda, Isquèmia mesentèrica, Hemorràgia digestiva alta. Referències anatòmiques: Esòfag, estómac, duodè, fetge, melsa i pàncrees, Jejú, ili, colon, recte, conducte anal. Cavitat peritoneal
10	URINARI	Ronyó. Urèters. Bufeta. Uretra masculina i femenina.
11	GENITAL	Genital masculí. Genital femení

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

Embriologia

- CARLSON, B.M. (2005) Embriología humana y Biología del desarrollo. 3ª edición. Ed. Elsevier.
COCHARD, L.R. (2005) Netter - Atlas de Embriología Humana. 1ª edición. Ed. Masson SA.
LARSEN, W.J. (2003) Embriología Humana. 3ª edición. Ed. Elsevier Science.
ORTS LLORCA, F. (1986-1987) Anatomía Humana. 6ª edición. Ed. Científico-Médica.
SADLER, T.W. (2009) Langman Embriología Médica. 11ª edición. Ed. Wolters Kluwer.

Anatomía

- DRAKE, R.L., VOGL, W., MITCHELL, A.W.M. (2005) Gray - Anatomía para estudiantes. 1ª edición. Ed. Elsevier.
KAMINA, P. (1997) Anatomía General. Ed. Médica Panamericana.
LATARJET, M., RUIZ LIARD, A. (2004) Anatomía Humana. 4ª edición. Ed. Médica Panamericana.
MOORE, K.L., DALLEY, A.F., AGUR, A.M.R. (2010) Anatomía con orientación clínica. 6ª edición. Ed. Wolters Kluwer.
ORTS LLORCA, F. (1986-1987) Anatomía Humana. 6ª edición. Ed. Científico-Médica.
ROUVIERE, H., DELMAS, A. (2005) Anatomía Humana: descriptiva, topográfica y funcional. 11ª edición. Ed. Masson SA.
SCHÜNKE, M., SCHULTE, E., SCHUMACHER, U. (2005) Prometheus - Texto y Atlas de Anatomía. 1ª edición. Ed. Médica Panamericana.
TANDLER, J. (1929) Tratado de Anatomía Sistemática. Ed. Salvat
WILLIAMS, P.L. Anatomía de Gray. 38ª Ed. MCMXCVIII. Edición en español. Ed. Harcourt.

Atles d'Anatomia

- AGUR, MR., DALLEY, F. (2007) Grant – Atlas de Anatomía. 11ª edición. Ed. Médica Panamericana.
DAUBER, W. (2006) Feneis Nomenclatura Anatómica Ilustrada. 5ª edición. Ed. Masson SA.
FLECKENSTEIN, P., TRANUM-JENSEN, J. (2001) Bases anatómicas del diagnóstico por imagen. 2ª edición. Ed. Elsevier Science.
GILROY, AM., MACPHERSON, BR., ROSS, LM. (2008) Prometheus Atlas de Anatomía. Ed. Médica Panamericana.
KÖPF-MAIER, P. (2001) Wolf-Heidegger's Atlas de Anatomia. 5ª edición. Ed. Marbán SL.
McMINN, RMH., HUTCHINGS, RT. (1994) Atles d'Anatomia Humana. 2ª edició.(en català). Ed. Espaxs.
NETTER, FH. (2007) Atlas de Anatomía Humana. 4ª edición. Ed. Elsevier Masson.
OLSON, T.R. (1997) A.D.A.M. Atlas de Anatomía Humana. Ed. Masson/Williams & Wilkins.
PUTZ, R., PABST, R. (2006) Sobotta Atlas de Anatomía Humana. 22ª edición. Ed. Panamericana.
ROHEN, J.W., YOKOCHI, C., LÜTJEN-DRECOLL, E. (2007) Atlas de Anatomía Humana. 6ª edición. Ed. Elsevier Science.
WEBER, E.D.; VILENSKY, J.; ACARMICHAEL, S.W. (2009) Netter Anatomía Radiológica Esencial. 1ª edición. Ed. Elsevier SA.
WEIR, J., ABRAHAMS, P.H. (2005) Atlas de Anatomía Humana por técnicas de imagen. 3ª edición. Ed. Elsevier SA.